

Євгенія МІНАКОВА

доцент кафедри
загальноправових дисциплін,
кандидат юридичних наук,
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Дмитро ІГНАТЬЄВ

аспірант кафедри кримінального
процесу та стратегічних розслідувань

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ,
м. Дніпро, Україна)*

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ У НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ

Статтею 1 Конституції України (1) (далі – Конституція) встановлено, що Україна є, зокрема, демократичною та правовою державою, в якій права і свободи людини є непорушними та невідчужуваними. В статті 9 Конституції закріплено, що чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України

Україна 17 липня 1997 р. ратифікувала Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод (2) (далі – Конвенція). Вказана Конвенція для України набрала чинності 11 вересня 1997 р. Враховуючи положення ст. 9 Конституції Конвенція є складовою національного законодавства України.

Ратифікувавши Конвенцію Україна прийняла на себе зобов'язання, встановлені Конвенцією. Зокрема Україна зобов'язалася гарантувати кожному, хто перебуває під її юрисдикцією, права і свободи, визначені Конвенцією, а саме у розділі I Конвенції.

Конвенція містить мінімальні європейські стандарти щодо прав людини, які держави – учасниці повинні гарантувати, шляхом застосування цих стандартів у національному законодавстві та правозастосовній практиці. При цьому за державами – учасницями залишається право самостійно обирати засоби застосування вказаних стандартів. Включення в національне законодавство України європейських стандартів прав людини відбувається шляхом їх закріплення в Конституції, законах, підписання та ратифікації міжнародних договорів, які містять зазначені норми.

Імплементация міжнародно-правових норм в національне законодавство є досить складною процедурою. В широкому розумінні це - застосування міжнародних та національних норм для виконання державою міжнародно-

правових зобов'язань, та створення умов для такого здійснення на міжнародних та національних рівнях. У вузькому розумінні імплементація норм міжнародного права - це діяльність країни спрямована на своєчасну, всебічну і повну реалізацію країною зобов'язань, взятих нею за міжнародним правом.

Для виконання Україною обов'язків, взятих у зв'язку з підписанням та ратифікацією Конвенції був прийнятий Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» (3) (далі – Закон), частиною 1 статті 17 якого встановлено, що Конвенцію та практику Суду суди України при розгляді справ застосовують як джерело права. Вказаний Закон увібрав у себе всі сучасні напрацювання Ради Європи, спрямовані на всебічне вирішення питань виконання державами-членами рішень Європейського суду та встановив, зокрема, застосування заходів індивідуального та загального характеру для виконання рішення Європейського суду [1].

Індивідуальні заходи – це заходи, які направлені на усунення державою конкретного порушення, вказаного в певному рішенні Європейського суду, що полягає у виплаті заявнику справедливої сатисфакції, вказаної у рішенні Європейського суду, та відновлення, за можливості, попереднього юридичного стану заявника [2].

Заходи загального характеру – це заходи, спрямовані на усунення державою підстав для звернення особами до Європейського суду з аналогічними заявами у майбутньому проти держави, що може відбуватися шляхом змін національного законодавства, практики його застосування, зміна адміністративної практики.

Право на справедливий суд – це одне з прав, яке гарантовано статтею 6 Конвенції. Національні суди розглядаючи, зокрема, кримінальні справи повинні забезпечувати дотримання вказаного права.

Згідно зі статтею 6 Конвенції кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом, який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру або встановить обґрунтованість будь-якого висунутого проти нього кримінального обвинувачення.

В чинному кримінальному процесуальному кодексі України (далі КПК України) (4) права, визначені в ст. 6 Конвенції закріплені, зокрема, в загальних засадах кримінального провадження: п. 13 ч. 1 ст. 7 КПК України (забезпечення права на захист), п. 14 ч. 1 ст. 7 КПК України (доступ до правосуддя), п. 18 ч. 1 ст. 7 КПК України (публічність), п. 21 ч. 1 ст. 7 КПК України (розумність строків) [3,4].

Вищенаведене вказує на те, що наша держава створила умови для дотримання Україною міжнародно-правових стандартів у сфері захисту прав людини.

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96. (зі змінами допов.) *Відомості Верховної Ради України*. 2019, № 38, ст.160.

2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text.

3. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23 лютого 2006 р. № 3477-IV. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#top>.

4. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.

Людмила МУДРИЄВСЬКА

завідувач кафедри теорії держави
і права, конституційного права
та державного управління,
кандидат філософських наук,
кандидат юридичних наук, доцент

Анна ЖДАНОВА

здобувач вищої освіти
Навчально-методичного центру
післядипломної освіти
та підвищення кваліфікації

*(Дніпровський національний
університет імені Олеся Гончара,
м. Дніпро, Україна)*

**РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВА НА ЗВЕРНЕННЯ
ЗА ДОПОМОГОЮ ПЕТИЦІЇ**

З появою та розвитком громадянського суспільства в Україні вплив електронних технологій став додатковим каталізатором розвитку індивідуальних форм впливу суспільства на публічне управління. Спеціальні форми реалізації права на участь в управлінні державними справами набули нового вигляду, а саме такі електронні форми, як звернення, консультації та петиції, а особливо е-петиції.

Важливим кроком у становленні та розвитку права на звернення в управлінні публічними справами є, наприклад, реалізація інформаційної політики та впровадження заходів щодо забезпечення прозорості державного загального та місцевого управління.

Основою для розвитку широких можливостей для громадян стало прийняття низки міжнародних документів, які є результатом координації та домовленостей країн щодо майбутніх носіїв інформації, в тому числі й України. Відповідно до ст. 40 Конституції України встановлено: «Усі мають